

Iltapäivätoiminnan raportti lukuvuodelta 2018-2019

Iltapäiväkerho	Paikkoja	kerholaisia	paikat 1. lk	paikat 2. lk	paikat 3. lk	kielteinen päätös
Hyökkälä	25-35	43	40	3	0	10
Kellokoski	25-35 + e	29	20	8	1	2 (ei oikeutta)
Kirkonkylä	40-50	46	31	14	1	5
Klemetskog	15-20	8	4	4	0	0
Kolsa	25-35	29	18	7	4	0
Lepola	25-35	32	25	7	0	0
Mikkola	30-35 + e	43	33	9	1	4
Paijala	40-50	45	29	15	1	2
Perttu	25-35	43	30	13	0	3
Riihikallio	40-50 + e	50	46	4	0	11
Ruotsinkylä	25-35	17	11	5	1	0
Rusutjärvi	15-25	12	11	1	0	0
Vanhakylä	15-25	14	10	4	0	0
Vaunukangas	40-50	33	31	2	0	0
yhteensä		444	339	96	5	37

Kolsan, Hyökkälän ja Kellokosken kerhojen resursointiin varaudutaan tulevana lukuvuonna 2019-2020 aiempaa paremmin siihen, että valmistavan luokan oppilaille ei välttämättä ole osattu hakea paikkoja toimintaan ja he tulevat ns. yllättäen mukaan kerhoon. Pertun kerhon resursointiin varaudutaan aiempaa paremmin siihen, että useat steppi-ryhmän oppilaat hakevat ja ovat oikeutettuja paikkaan. Erityislasten määrä on huomattava myös Mikkolan ryhmiin hakeutuvissa lapsissa.

Toiminta-ajatus ja toiminnan arvojen noudattaminen

Kerhoissa on kiinnitetty paljon huomiota jokaisen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen sekä lasten oikeudenmukaiseen ja tasapuoliseen kohtelemiseen. Iltapäivätoiminnassa huumoria ja lämmenhäilyä pidettiin tärkeimpinä toimintaa ohjaavina arvoina. Lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet vaikuttivat ohjatun toiminnan sisältöön. Yhdessä tehdyt pelisäännöt ja runko loivat turvallisuutta. Lapsille annettiin valinnan mahdollisuuksia aina silloin, kun se oli turvallista. Lapsilla oli joka päivä vapaata leikki-aikaa sekä sisällä että ulkona.

Kerhoissa harjoiteltiin ja tuettiin toimimista erilaisissa ryhmissä, jota erityisesti viikoittaiset pienryhmätuokiot tukivat. Yhteisöllisyyteen ja positiiviseen asenteeseen kannustettiin kerhoissa säännöllisesti. Käytössä oli Huomaa hyvä! -positiivisen pedagogiikan opetuspaketti, Toimit hyvin -palautekortit ja Kerhon tähti -päivät. Iltapäivätoiminnassa tehtiin yhteistyötä koulun viidensien, kuudensien ja yhdeksänsien luokkien kanssa viikoittain tai kuukausittain toteutuvina jaksoina. Perinneleikit ry kävi leikittämässä lapsia muutamissa kerhoissa.

Turvallisen ympäristön luominen oli jokaisen iltapäiväkerhon toiminta-ajatuksessa tärkeintä. Turvallisessa ympäristössä keskeisintä oli hyvä ja luotettava suhde kerhoa ohjaaviin aikuisiin. Lasten ja ohjaajien keskinäinen vuorovaikutus on saanut hyvää palautetta sekä ohjaajilta, huoltajilta että lapsilta. Tähän vaikuttaa varmasti eniten se, että iltapäiväkerhojen ohjaajat työskentelevät myös koulun puolella aamupäivisin. Ohjaajat oppivat tuntemaan lapset paremmin ja tietävät heidän yksilöllisestä tuen tarpeestaan paljon.

Lasten toiveita kuunneltiin ja niitä huomioitiin mahdollisuuksien mukaan toimintaa suunniteltaessa. Jokaisen kerhon kausi-, viikko- ja päiväohjelmaan oli jätetty väljyyttä lasten tarpeiden mukaisen toiminnan toteuttamiseksi. On tärkeää, että kaikki viihtyvät, syntyy toimivia kaverisuhteita ja lasten sosiaaliset taidot karttuvat. Kerhoissa järjestettiin aikaa rauhoittumiseen koulupäivän jälkeen. Läksyjen tekemiseen annettiin tukea päivittäin. Kerhossa kiusaaminen ja toisen ulkopuolelle jättäminen ovat kiellettyjä ja niihin puututtiin heti.

Teema

Tuusulan iltapäivätoiminnan yhteinen teema oli hyvinvointi. Kaikissa kerhoissa lapsilla oli mahdollisuus ehdottaa toimintaan uusia sisältöjä, joista monia toteutettiin säännöllisesti lasten ideoille varattuina päivinä. Kerhoissa tehtiin pitkäkestoisia taide-, käsityö- tai askarteluprojekteja, joiden tuotoksilla leikittiin. Kaveritaitoja tuettiin ja pyrittiin siihen, että kaikille löytyisi kaveri ja olisi mielekästä puuhaa kavereiden kanssa. Yhden kerhon ajatusta viimeisen tunnin toiminnan kehittämiseksi yhdessä lasten kanssa otettiin käyttöön useissa kerhoissa. Tällä saatiin lasten motivaatio ja jaksamine paranemaan. Rauhoittumishetkiä järjestettiin säännöllisesti monissa kerhoissa. Niiden aikana lapsille luettiin paljon.

Hyvinvoinnin suurimmaksi uhaksi muutamilla kouluilla koettiin tiloihin liittyvät haasteet ja tilojen jatkuva vaihtuminen. Sisäilmaongelmien kerrannaisvaikutukset heikensivät jaksamista ja toivat lisästressiä erityisesti ohjaajille.

Liikkuva koulu -hanketta edistettiin edelleen iltapäivätoiminnassa paljon. Liikkuva koulu -teemaan liittyen kerhoissa järjestettiin viikoittain liikuntahetkiä koulun salissa tai ulkona liikunta-alueella. Ulkoiluun ja vapaaseen leikkiin ja pelaamiseen pihalla annettiin päivittäin mahdollisuuksia. Liikunnan määrää lisättiin kerhoissa selkeästi, ja muutamissa kerhoissa liikkumiseen käytettiin jopa puolet enemmän aikaa kuin yleensä.

Ohjaajien koulutukset ja kokoontumiset

Syys- ja kevätlukukaudella järjestettiin kumpanakin yksi vastuuohjaajien palaveri. Syyslukukaudella pidettiin kaikkien iltapäivätoiminnan ohjaajien yhteinen koulutuspäivä. Lisäksi pidettiin toiminnan arviointi-iltapäivä Kellokosken koululla. Kaikille koulunkäynnin ohjaajille suunnattiin koulutuskokonaisuus, jonka yhteydessä on myös kartoitettu ohjaajien koulutustarpeita. Kunnassa aiemmin opettajille suunnattua vertaismentorointitoimintaa tarjottiin ensimmäistä kertaa ohjaajille.

6.8.2019 kaikkien koulunkäynninohjaajien yhteinen koulutusaamu

- johtava psykologi Jani Lehtinen: Haastavien tilanteiden kohtaaminen
- oppimisen asiantuntija Katja Elo: Uuden opetussuunnitelman keskeiset asiat

6.8.2018 Iltapäivätoiminnan vastuuohjaajien aloituskokous

31.10.2018 Opetushallituksen järjestämä kerhotoiminnan kehittämisen päivä

- mukana oppimisen asiantuntija Katja Elo

10.11.2019 Iltapäivätoiminnan kaikkien ohjaajien koulutuspäivä

- pedagoginen ict-asiantuntija Arttu Tirkkonen: GDPR-asiat
- erityisopettaja, ratkaisukeskeinen valmentaja Katri Nikkanen: Työhyvinvoinnista huolehtiminen
- oppimisen asiantuntija Katja Elo: Hyvinvointia tukevia kerhokäytänteitä

4.1.2019 Kaikille ohjaajille suunnattu koulutuspäivä seurakuntaopiston kanssa

- mukana 72 ohjaajaa
- aiheina
  - o Työhyvinvointi, hyvinvointi työntekijätaitona
  - o Liikunta, liikkumiseen innostaminen ja ohjaaminen
  - o Apuvälineiden hyödyntäminen ja tuottaminen ohjaustyössä

- Kuvat toiminnan ohjauksen tukena
  - Kuvakorttien työstämispaja
  - Tabletit oppimisen tukena
  - Erilaisia valikoituja ohjelmia joiden avulla oppilas, jolla on oppimisen haasteita, voi osoittaa osaamistaan ja tieonhankintaansa luovasti
  - Moninaisuus-Oivallus-Dialogi eli MOD-koulutus
    - Arjen moninaisuuden ymmärtämiseen oivalluksia ja avaimia
- 18.2.2019 Kaikille ohjaajille suunnattu koulutuspäivä seurakuntaopiston kanssa
- mukana 72 ohjaajaa
  - aiheina
    - Toiminnalliset menetelmät
      - Draamakasvatuksen menetelmillä lasten osallisuus ja osallistaminen sekä ilmiöpohjainen tutkiminen
    - Työhyvinvointi, arjenhallinta
    - Vuorovaikutus ohjaajan työssä
      - Temperamenttityyppien ymmärryksen kautta sujuvampaan vuorovaikutukseen niin oppilaan, työparien (=mm. opettajat ja muut ohjaajat) kuin huoltajienkin kanssa.
    - Ohjaajan omat suunnitelmat, valintaa mitä koulutusta haluaisi jatkossa (webropol – kysely)

1.3.2019 Iltapäiväkerhojen vastuuhjaajien palaveri

25.5.2019 iltapäivätoiminnan ohjaajien yhteinen toiminnan arviointi-iltapäivä

3.6.2019 ja 5.8.2019 Ohjaajille suunnattu tieto- ja viestintätekniiikan koulutus

- kouluttajina pedagoginen ict-asiantuntija Arttu Tirkkonen j oppimisen asiantuntija Katja Elo
- aiheena Chromebookien ja iPadien käyttö, Googlen GSuite-palveluiden käyttö
  - 3.6. mukana 9 ohjaajaa
  - 5.8. mukana 54 ohjaajaa

Koko lukuvuoden kestänyt vertaismentoroinnin kokonaisuus ohjaajille, vetäjinä Verme-ohjaajat Niinan Valkonen ja Minna Lankinen

- mukana 12 ohjaajaa
- vertaismentorointia tarjotaan lukuvuonna 2019-2020 uudelleen koulunkäynnin ohjaajille

Ohjaajien tulevat koulutustarpeet

Seurakuntaopiston kanssa toteutetun koulutuskokonaisuuden lopuksi ohjaajat täyttivät henkilökohtaisen koulutussuunnitelmansa, jossa he pohtivat omaa ammatillisen kehittymisen tarvettaan. Ohjaajien vastauksissa korostuvat erityisesti

- vuorovaikutustaitojen ja tunnetaitojen ohjaaminen
- oppimaan oppimisen taitojen ohjaaminen
- haastavasti käyttäytyvien oppilaiden ohjaaminen
- oppilailta ja opettajilta yleisesti käytössä olevien tietoteknisten taitojen hallinta

Tulevana lukuvuonna 2019-2020 on jo sovittu, että jatkamme tieto- ja viestintätekniiikan sekä teknologiataitojen opettamista ohjaajille. Iltapäivätoiminnan ohjaajien yhteisen koulutuspäivän aiheeksi on sovittu tunnetaidot. Kunnan omien tuen asiantuntijoiden pitämänä on suunniteltu oppimisvaikeuksien koulutusta. Haastavien tilanteiden ennakointiin on suunnitteilla koulutuspäivä.

Tilat

Tilojen pienuus ja iltapäiväkerhoryhmän suuruus ovat haasteena monessa kerhossa. Ryhmän jakaminen on välttämätöntä, ja koulun tiloja on saatava käyttää aina, kun niissä on opetus loppunut.

Osalla kouluista luokkatilojen joustava käyttö onnistuu hyvin, osalla huonommin. Kaikissa kerhoissa ulkoiltiin, mutta osassa kerhoja sitä pitäisi tehdä selkeästi enemmän.

Siivous koettiin riittäväksi muutamissa kerhoissa, mutta suurin osa kerhojen ohjaajista koki siivouksen määrän erittäin vähäiseksi kerhon kokoon nähden. Niissä kerhoissa, joissa kulku kerhotilaan on suoraan ulkoa, oli eniten puutteita siivouksen tasossa. Monet iltapäiväkerhot toimivat koulun kanssa yhteisissä tiloissa, jolloin tila voi olla käytössä 8-9 tuntia päivittäin. Tällaisessa tapauksessa siivous muutaman kerran viikossa ei riitä, vaan tarvitaan päivittäistä siivousta.

Ruokapalvelut

Iltapäiväkerhojen välipalan laatu vaihteli. Useimmiten välipalaa oli riittävästi, mutta päiväkohtaisia eroja pidettiin suurina. Osaa välipaloista sekä ohjaat että huoltajat pitivät sopimattomina. Tällaisia olivat mm. kiisselit ja säilykehedelmät, joita pidettiin ravintosisällöltään heikkoina. Näkkileivän lisäksi toivottiin runsaasti muutakin leipää. Kasvisten ja hedelmien osuutta toivottiin lisättävän.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Osaa huoltajista tavattiin päivittäin, mikä auttoi monien lasten käytöksen ohjaamista. Palautetta, kuulumisia ja toiveita huoltajien kanssa vaihdettiin luontevasti. Tiedottamisessa käytettiin iltapäiväkerhon toimintakauden suunnitelmaa, reissuvihkoa, viikkotiedotetta ja tapahtumatiedotteita. Puhelimitse pidettiin yhteyttä tarpeen vaatiessa. Vanhempainilta osana koulun muuta vanhempainiltaa tai 1.-2. luokkien vanhempainiltaa koettiin toimivaksi. Huoltajista suurin osa piti tiedonsaantia kerhon toiminnassa riittävänä.

Kerholaisille ja heidän huoltajilleen toteutetut palautekyselyt

75 % lapsista kertoi menevänsä kerhoon mielellään tai erittäin mielellään.

82 % lapsista viihtyi kerhossa hyvin tai erittäin hyvin.

80 % lapsista arvioi oman toimintansa kerhossa sujuvan pääsääntöisesti hyvin.

80 % lapsista välipala maistui hyvin tai erittäin hyvin.

65 % lapsista ilmoitti välipalan olevan riittävä.

30 % lapsista piti välipalaa toisinaan riittävänä ja toisinaan liian niukkana.

83 % lapsista arvioi, että yhteistyö ohjaajien kanssa sujuu hyvin tai erittäin hyvin.

91 % huoltajista ilmoitti lapsensa menevän kerhoon mielellään tai erittäin mielellään.

90 % huoltajista koki lapsensa myös viihtyvän kerhossa hyvin tai erittäin hyvin.

75 % huoltajista koki, että kerhon yleistunnelma on pääsääntöisesti rauhallinen, sujuva ja suunniteltua toimintaa vastaava.

91 % huoltajista piti ohjaajien suhtautumista omaan lapseen hyvänä tai erittäin hyvänä.

99 % huoltajista kertoi saaneensa yhteyden ohjaajiin tarvittaessa nopeasti.

90 % huoltajista piti tiedonsaantia kerhon toiminnasta riittävänä.

83 % huoltajista kertoi, että välipala maistuu lapselle hyvin tai erittäin hyvin.

72 % huoltajista piti välipalaa riittävänä, 24 % koki sen olevan toisinaan riittämätön.

90 % huoltajista piti kerhon toiminta-aikaa sopivana.

Kerhokohtaiset palautteet on toimitettu iltapäivätoiminnan ohjaajille ja heidän esimiehilleen eli koulujen rehtoreille tarkempaa käsittelyä varten.

- lasten palautteiden kooste:

https://docs.google.com/forms/d/1y1KKE2bZSo00mPrea9_nv1OYX-OIJpdq6WConJhImH3c/edit?usp=sharing

- huoltajien palautteen kooste:

<https://docs.google.com/forms/d/1S03UTn0QaJZn158sRxO6eUs53uSn6UQzaqgW9Q04D0k/edit?usp=sharing>

Kehitettävää

Iltapäivätoiminnan vastuuhjaajien kokoontumisten sisältöjä toivottiin kehitettävän sekä koulutukselliseen ja että kokemusten jakamisen suuntaan. Vaikka yleistä koulunkäynninohjaajien koulutusta on lisätty, iltapäivätoiminnassa olevat ohjaajat kaipaavat omia keskinäisiä palavereja enemmän.

Suurten kerhoryhmien jakaminen pienempiin osiin on haastavinta kello 12 ja 14 välillä, koska koulun tilat ovat pääosin opetusryhmien käytössä ja ruuhkaisia. Edelleen tilojen joustava käyttö on iltapäivätoiminnan sujumisen este, koska opettajat saattavat suhtautua luokkatiloihinsa omistavasti. Tila-asioissa on jatkettava kehittämistä koulujen rehtoreiden johdolla siten, että iltapäivätoiminnalle järjestyy sopivia tiloja koululta.

Onnistumisia

Iltapäiväkerhojen ohjaajat toimivat aamupäivät koulun puolella, joten mahdollisuus yhteistyöhön opettajien kanssa on hyvä. Keskustelut kerholaisten opettajien kanssa ovat auttaneet ja tuoneet uusia keinoja kohdata lapsia ja toimia heidän kanssaan rakentavasti. Pienemmissä yksiköissä keskustelu ja yhteistyön tekeminen koko koulun henkilökunnan kanssa on ollut joustavaa ja vaivatonta.

Suurissa iltapäiväkerhoissa ryhmän jakaminen pienempiin osiin on rahoittanut toimintaa. Monet ryhmät ruokailevat kahdessa osassa. Kouluilla on organisoitu vierekkäisiä luokkatiloja iltapäivätoiminnan käyttöön toiminnan rauhoittamiseksi.

Yhteistyö koulun eri toimijoiden kanssa on tullut luontevammaksi. Tarvittaessa kerho-ohjaajilla oli mahdollisuus toimia päivittäin yhteistyössä, rehtorin, kouluterveydenhoitajan, kuraattorin ja perhetyöntekijän kanssa. Lisäksi tehtiin yhteistyötä mm. puheterapeutin kanssa.

Kaikissa kerhoissa on käytössä puhelimet ja vastuuhjaajalla on sujuvasti pääsy tietokoneelle.

Koulutuskokonaisuudet koettiin pääsääntöisesti hyviksi ja työtä tukeviksi.

28.6.2019

Katja Elo